

1887-04-30 og følgende dage

OPHAVSMAND/NØGLEPERSON

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Diary

Sprog:
Dansk

Tilblivelsessted:
Rome, Munich, Frankfurt,
Florence, Verona, Kassel,
Hamburg, Lübeck

Omtalte personer:
J. C. Jacobsen

Arkivplacering:
CM 423/1983

Keywords:
J. C. Jacobsen, Protestant
Cemetery, Rome, death

SUMMARY

Carl Jacobsens diary notes about J. C. Jacobsens death in Rome and from the journey back to Copenhagen

TRANSSKRIFTION

Den 30 April 1887

Ved Banegaarden kl 6 Morgen i Rom modtoges vi af Pasteur, som sagde "Il est bien bien mal, vous allez le voir". Min stakkels Fader laa i Sengen med et stønnende Aandedræt og uklart Blik. Han syntes ikke at bemærke at vi kom og stod ved ham. Da han blev gjort opmærksom paa os spurgte han, hvorledes det var at vi kom her. Men der var ingen Gjensyns Glæde at se hos ham, han var øiensynlig vild, talte alle sprog mellem hinanden og uden synderlig Sammenhæng i Tanke.

Talen var besværlig, utydelig, tit uforstaaelig, at stadig afbrudt af en Stønnen, som da ogsaa syntes at afbryde Sammenhængen. Jeg havde den Tanke at jeg hellere ikke havde seet ham saadan. Jeg forsøgte flere Gange at finde et lyst Øieblik. Kjender du mig ikke Fader? Javist kjender jeg dig Carl eller lignende men efter et Par sammenhængende Ord begyndte han at tale om franske Verber o.s.v. Engang begyndte han han tale om Overenskomsten næsten som i en vred Tone.

Hvergang jeg sagde Du lider vist meget, svarede han rask Nei ikke det mindste.

Vel troer jeg ikke at hans Lidelser denne sidste Dag vare særdeles store, men jeg er ogsaa vis på at hans Svar kun betød at han vilde ikke tilstaae at han led.

Noget senere det var vel ved kl. 10-11 traf jeg et lysere Punct. Jeg spurgte: Fader er du glad ved at see mig.

Han svarede da ret klart og med et elskeligt Udtryk ^{x)} Hvor kan du spørge om det, naturligvis er jeg glad for at se Dig.

Jeg sagde jeg havde ikke

^{x)} Han gjorde en gestus med Hænderne som at omfavne mig.

troet da jeg sagde Dig Farvel paa Jernbanen at jeg skulde see Dig

saa syg igjen.

Han sagde da at det var den største - han søgte efter Ordet - Begivenhed Begivenhed - Glæde - at vi havde været sammen og det var klart at dette var et udtryk for hans Tanke, men han begyndte da atter at tale vildt.

Jeg købte nogle Roser og gav ham og holdt dem for Næsen. Han sagde kun de lugter ikke og syntes ikke at bryde sig om dem.

Da de andre sagde ham

det er Roser som Carl giver dig sagde han Tak og saa venligt til mig. Han famlede da efter dem og lagde Haanden over dem. Jeg sagde en gang til ham "Du ved vist ikke hvor syg du er". Han slog Øinene op og sagde rask "hvad mener du med det". "Du er meget syg, vist mere end Du troer" men han svarede ikke videre derpaa. Jeg græd stærkt, men det syntes ikke at afficere ham.

Jeg læste Herrens Velsignelse over ham i det jeg holdt paa hans Hoved, men heller ikke dette

mærkede jeg at han tog Notice af.

Ved Kl. 12 blev han reist op i Sengen og kjendte Lægen Neuhaus. Jeg læste Fadervor for ham men han syntes ikke at bemærke det. Lidt efter kom Durante men han kjendte ham allerede ikke.

Efter Kl. 1 laa han blot med lukkede Øjne og stønnede^{x)}

Da Klokken nærmede sig 2 blev det svagere Ottilia og jeg gik ind til ham vare alene med ham jeg holdt hans høire Haand i min medens han drog sit sidste Suk.

Lige før Død[s]øjeblikket dreiedes sank hans Hoved sig mod den venstre Side hvor Ottilia sad Stod og hans Øine faldt paa hende med et Udtryk som han kjendte hende. Det var det sidste Indtryk han modtag i Livet.

Jeg bøiede mig hen over ham for maaske endnu ogsaa at faae et Blik, men da drog han det sidste svage Suk.

^{x)}Jeg sagde da "see paa mig Fader" men han saa nu ikke paa mig. Jeg sagde jeg trykker din Haand tryk min igjen", men det gjorde han ikke.

Da Comin kom c Kl. 10 kjendte han ham godt og sagde min Søn er kommen og da jeg kom ind og min Moder sagde jeg var solbrændt

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

oversatte han det paa Fransk, han talte ogsaa til Comin om at han
jo vilde ledsage ham til Kjøbenhavn, under dette Comin Besøg
havde jeg dog Indtrykket af at han ikke var klar

Athen

Afsendt Rom den 26 April Marts. Løverdags kl. 3.45. Mille
felicitationes de tous à l'occasion de jour de fête. Grand succes
aux excursions projetées. Quand quittez vous Athenes Jacobsen

Olympia

d. 18 April Mandag
Père peu mieux

Athen

Løverdags d. 23 April 9.25 Form.
Papa toujours dans les mêmes conditions, se rejouit de vous voir,
les medecins ont beaucoup d'espoir malgré la gravité du cas.

de 24 April Søndag

11.25 Form

Conditions de sante comme hier, medecins de desireraient votre
présence
Myhlenphort consul

11.30 Form Søndag

Nuit mauvaise forces

affaiblies esperons pourtant

Laura

Efter disse Telegrammer blev Hjemreisen strax besluttet

Mandag d 25 April 11.30 Form

Même situation, esperons toujours, medecins excellentes,
emploient tout soins, habilité Laura

D 26 April Tirsdag

Situation non aggravée par souffiance seulement faiblesse
Laura

Corfu
den 27 April Torsdag
Durante peu d'espoir Neuhaus plus souffrant

Fredag den 29 April
over Brindisi fulgt efter til Caserta
kl. 10.20 Form

¹⁾ Situation le même esperons vous le trouvez vivant (ikke underskrevet)

²⁾ Papa souffiant sans espoir Il a reçu vos salutations tendres et vous en remercie (ikke underskrevet)

Pasteur sagde paa Banegaarden Løverdag Morgen da han modtog os.
Il est bien, bien mal, vous allez le voir.

Løverdag 30 April Eftermiddag.
Jeg gik en Tour ned over Via Pedochia, Capitol forbi Forum, Collossæum, Constantin tilbage forbi Forum og over Capitol til Pantheon og forbi M Aurel Søilen til Corso. Jeg besøgte den lille Plads Piazza Monte d'Oro hvor vi havde boet for 25 Aar siden. Huset var ganske uforandret med Vindusfagene i de to Værelser som fordum. Jeg gik ned ad Via Condotti Lepri's Restauration var der ikke mere. Det var i det væsentlige den samme Vandring han og jeg havde foretaget for 25 Aar siden den første Aften i Rom.
Søndag d. 1 Mai

Om Natten klokken 4 blev liget hentet og lagt i en Trækiste foret og omgivet med hvidt Tøi. Da det blev sagt at jeg ikke paa nogen Maade maatte følge til Kirkegaarden som

er det usundeste i Rom, nøiedes jeg med at se det rulle bort i Rustvognen fra Hotellet. Søndag Formiddag Toge vi til Frascati og kørte en Tour i den friske Luft til Albani[o] og tilbage.

Mandag 2 Mai

Jeg gik om Eftermiddagen til Hegerman Zindener [??] som jeg dog

ikke traf. Derefter til Gesu

Tirsdag 3 Mai

Begravelsen foregik paa i Capellet paa den protest Kirkegaard. Jeg saa Harald Jerichaus Grav og lagde en af min Faders Roser paa Kanten. Jeg kørte med Ottilia over den nye Bro og de nye Kvarterer ved Engelsborg til S. Pietro, hvor vi hørte en særdeles skøn Messe sunget af det pavelige Capel med Kastrater. Over Pantheon hjem

Onsdag d 4.

Mai Afsked paa Banegaarden fra Myhlenph, Pasteur og Ravnkilde. Ankomst til Florents om aftenen

Torsdag d. 5te Mai St. Croce Pitti og efter Frokost endnu engang i Pitti. Regnveir

Fredag d. 6 Mai St. Croce. Uffizierne.

Jeg var med Ottilia ved Maria Novella Kjøretour St. Miniato Michel A. Plads

Lørdag d. 7. Mai

Lorenzo, Mediciernes Capel, Academiet. Sophie og jeg gik I Bargello og Carmene. Jeg i Spirito

Kjøretour i C.... Ottilia var hjemme ondt i Halsen

Søndag d 8 Mai

Paa Jernbane til Verona. Ottilia Halspine. Jeg gik med Bertha til St. Zeno, St Bernardino Amfiteatret

Efter Souper med Bertha gik jeg hen på Piazza Brà og sad udenfor Sanmicheles Palads og nød min Kaffe medens Regimentsmusikken spillede og Folk i Masser spadserede op og ned. En deilig varm Foraarsaften.

Mandag 9 Mai

Jeg gik i Anastasia Kjøretour med min Moder over Ponte . Besøg i St. Giorgio in Braida og Domen til Castellet og Porta Stufa, i Amfiteatret hjem.

Jeg gik senere i Fermo maggiore Carottos Billede

Til med Malerisamlingen....., St. Maria

Kørsel ad den henrivende skønnedal over Rovereto til Bozen ved Trient var det endnu lyst men det sidste stykke til Bozen var i Mørke.

J. C. JACOBSENS ARKIV

CARISBERGFONDET

Tirsdag 10 Mai

Jeg var om Morgenen henne i og ved Kirken hvor der var en smuk Messe med Orchestermusik. Kjørsel til München. Vejret var godt over Brenner og vi nød i fuldt Maal den skønne Natur.

I München gik jeg i Bonifacius kirke. Og spadserede om Aftenen senere i Propylæerne og Glyptoteket.

Onsdag 11 Mai

Hele Formiddagen i Glyptoteket, derefter hos fru Schwandthaler ..., efter Middag Tour med Ottilia gennem Brienerstrasse, Arcaderne, Fontainerne i Slottet. Forgjæves Forsøg ved Michaelskirken Butikker og hjem. Senere kørte jeg en Tour med Bertha til A...kirken og derfra til Anlægene om Maximilianeum og gennem Bogenhausen, den engelske

Have, Hofgarten, Maximilianstrasse til M-Broen hvor Isaren der er meget høi viser sig i sin fulde Pragt. Souper med Bertha i Kunstvereinhaus

Torsdag 12 Mai Jeg var i Banken, Nye Pinacothek, Boll... Sml, Gl. Pinacothek Visit hos Sedlmayrs. Kjøretour med Ottilia til Fleis...., Malakitvasen ad Maximiliansgaden gennem anlæggene til Thalkirchen. Isar er meget høi og er gaaet over den normale Seng op i Reservoir Udvidelserne Ruhmeshalle til Hofbrau Souper med Ottilia i Sedelmayrs deutsche Haus" 4... 2 Pølser, 2 Schnitzler, 2 Ost alt for 2 M 40!

Fredag 13 Mai

München til Frankfurt Veien gennem Altmühl Dal og senere Mains Dal særdeles kjøn.

Spadseretur gennem de nærmeste Gader med Ottilia derpaa til Palmengarten. Souper.

Lørdag 14

Mai Vandring med Ottilia i Gøthes Huus. Torvhallen forbi Domkirkeplads med det nye Springvand, ikke synderlig tiltalende langs Quaien til Städels Institut som dog var lukket. Paa Jernbane til Cassel. Vandring alene i den uinteressante gamle By, hvor kun Broen over Fulda er tilløkkende. Vandring samlede til Orangeriet med den herlige Udsigt over Haven (overstreget) Parken

J. C. JACOBSENS ARKIV

CARISBERGFONDET

i Rokkokostil. Besøg i Mainerbad (?)
Vandring langs Floden til Enden af Parken og tilbage gennem
denne fuldendt skønne Promenade. Jeg gik derefter alene ud ad
Wilhelmshøje Alle til en Kaserne og tilbage.

Søndag 15 M

I Malerisamlingen.

Jernbane til Hamborg Mandag 16 Mai Ottilia og jeg til Lybæk.
Raadhustorvet, Mariakirche Oldenburg... Diner i Hotel D- hvor vi
for 13 Aar siden vare komne til som Nygifte.

Kjøretour omkring Byen Besøg i Rathauskeller Kamre (?)

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

Den 30 April 1887

Ved Bane gaarden ^{kl. 6 kl. 10}
mod Foyes is af Pastor, som
sagde: "Il est bien bien mal
vous aller le voir".

Min stakkels Pader Laas is
Lungen med et stunnende An-
de drat. ij allert Blik,

Han syntes iske at bemærke
at vi kom ij stod ved ham

Da han blev gjort opmærksom
paa is spurgte han, hvorledes
det var at vi kom her

Men der var ingen. Ingen syges Glæde
at see hos ham, saa var
væsenly vidt, talte alle

Spog imellem hinanden ij uden
synderly Sammenheng is Tanke.

Taler var benværet, utydelig
tilt uforstaaelig, et stød af
afbrudt af en Htörner, som
da ogsaa syntes at afbryde
samme hæng.

Jeg havde da tænkt at jeg
hellere ikke havde seet ham
saa dan.

Jeg forstod flere Gange at finde et
lyst Dieblich

Kender Du mig ikke Fader?

Juist kender jeg Dig Carl eller
ligeledes men efter at var sammen
hængende Ord bejgte han at
tale om franske Verber o sv.

Jeg bejgte han at tale om Over-
enskomsten næsten som i en
ved Tone

Hvergang jeg sagde
Du lider vist meget, wa-
rede har rask, men ikke
det mindte.

Vel tror jeg ikke at han
lidelsen denne sidste dag
vare særdeles store, men
jeg er oppe og går et par
Gange om betid at han
vilde ikke tilstået at
han led.

Noget senere det var ~~me~~ vil
ved kl 10-11 traf jeg et
lyser punkt.

Jeg spurgte
Faderen om Du glad ved at
see mig.

Han svarede da ret klart
og med et deltekt Udtryk
Hvor kan Du spørge om
det, naturligvis er jeg
glad for at see Dig.

Jeg sagde jeg havde ikke
Højtidelighed og Gæster med mig
men at om formiddag

troet da jeg sagde
Dig Farvel paa Jernbanen
at jeg skulde see Dig saa
sag jeg ogsaa

Man sagde da, at det var
den store - som rojt ef-
ter Ordet - Rejseren her
Rejseren her - Glæde - at
vi havde været sammen
i det var klart at
dette var et ledtøj
for hans Tanke, men
han begynte da atter at
tale vil det

Jeg kjøbt nogle Noren og
gav ham i solst dene for
Noren. Man sagde paa
de lyfte ikke i sigter
ikke at byde sig om
den

Da de andre sagde han

det er Nover. som Carl
giver Dig. sig de kan
Tak og saa venligt til
mig. Han fælede da efter
dem og lagde Haanden over dem
Jeg sagde begyndt til ham.

Du veed vist ikke hvor
syg Du er.

Han slog Pinden op og sagde
rask "hvor mener Du
med det."

"Du er meget syg, vist
mere end Du troer"
men han svarede ikke vide
re derpaa.

Jeg gik stærkt, men det
rygte sig at officere kan
Jeg læste Herrens Velg-
helser over ham i det jeg
holdt paa hans Minde,
men heller ikke dette

merkede jeg at han
tog Notice af

Ved Kl 12 blev han reist
op i Sengen og kjørte Løjer
Næsthus

Jeg baste Faderen for
han men det han siges
ikke at bemærke det.

Lidt efter kom Durant
men han kjørte han
allerede ikke

efter Kl 1 var han blot
mid luthede Gine og
stovende. &

Da klokke nærmede sig 2
blev det svagere Othlor
og jeg gik ind til ham
og vare alene mid ham
jeg blot hans hinde
haand i min redeus
han drog rinde indte Lub.

Lige før Dødsbedet
sagde han Nived og
han var den venste Lide
hvor Ottilia sad. Ved
1) hans Gjern faldt han
heide mig et Udsigt
som han kjendte her.
Det var det sidste Indtryk
han modtog i Livet.
Jeg bødde mig, han var han
for næste døden og at
have et Alibi, men da
drog han det vilde svage Tab.

2) Jeg sagde ^{da} "see på mig Pader",
han sagde "ne ikke på mig".
Jeg sagde "jeg trykke Din Haand"
tryk min egen", men det
gjorde han ikke.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

Da Comin kom i Kl 10. Kjennte
han ham godt og sajde Mr
Loren kommen og de gjev han
ind og min Moder sajde de gjev var
iolkvordt oversatte. Han det gjev
Fransk, han talt opaa til Comin
om at han gjev vilde ledroge her
til Kjøbenhavn, Under dette Comin
Nesj hadde gjev de Indtrykket af
at han ikke var klar.

après St. Martha
Rom le 26 April. Lørdag kl 3 45
Mille félicitations de tous à l'occasion
de jour de fête. Grand succès aux exer-
cices projetés. quand quitter vous Athènes
Jacoben.

Olympia
d. 18 April Mandag
Père peu mieux.

Lørdag Athen
d. 23 April 9. 25. Form.

Papa toujours dans les mêmes
conditions, se repose de
vous voir, les medecins
ont beaucoup d'espoir
malgré la gravité du
cas.

le 24 April Søndag

11. 25 Form

Conditions de santé comme
hier, medecins desireraient
votre présence

Myklebust come

11. 30 Form Søndag

Nuit mauvaise forces

affaillies esperent pour-
tant.

Laura

Après cette Télégramme à Mjem
reiser strax besluttet.

Mandag

d 25 April 11.30 Pm

Même situation, esperons
toujours, medecins excellents
emploient tout soins,
habilité.

Laura

d 26 April Tirsdag

Situation non aggravée par
souffrance seulement, faibles-
se

Laura

Corfu

den 27 April. Torsdag.

11

Durante peu d'espoir
Nenhavn plus souffrant.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

Freday den 29 April
over Brindisi fulgt efter
to Caserta

1) Kl. 10, 20. For
Situation le même
esperons vous le trouvez
vivant
(ith underskrevet)

2)
Papa souffrant sans espoir
Il a reçu vos salutations
tendres et vous en
remercie
(ith underskrevet)

Docteur sage par Narcyants
Liveday, Muzen du han
no. 54, v.

Il est bien, bien mal,
Vous allez le voir.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

Frejdag 1 April Eftermiddag
Jeg gik en Tour ned over Via Vedovska
Capitol gik Forum Colosseum
Circus Maximus gik Forum og
over Capitol til Pantheon og
over gik til Aventine og til Corso
Jeg besøgte den lille Stad Piazza
Monte D Oro hvor vi havde
bort for 25 An siden Marat var
genblet uframbret med Vindesfa
ggen i de to Vindruer som foruden
Jeg gik ned ad Via Condotti
Lepus Restaurant var den all
mest. Det var det væsenste
den samme Vending som han og
jeg havde foretaget for 25 An, de
den første Aften i Rom
Lørdag 2 April
Om Natten kl 4 blev jeg hentet
Det blev lagt i en Frachet foret
og vognen med hvidt Tøj
Da det blev sagt at jeg ikke
saa nøje, skæde maatte
følge til Kirke paa den

vi det uændede. Naa, nu
eder jeg mig at see det rulle
bort i Rustroger paa Notellet

Lørdag Formiddag Tøj i til
Franch og Hjort en Tour i
den friske Luft til Albani
og tilbage

Mandag 2 April
Jeg gik en Eftermiddag til Kapuciner
Lunden som jeg dog ikke traf
Berøftes tid Jesu

Tirsdag 3 Mai
Departchen foresat paa Capitollet paa de
protest Kirke paa
Jeg saa Nard. paa Churchen og lod den
en af mine Tænder Naa paa Carthagen
Jeg spiste med Ottobio over den nye
Bro og de nye Kvartier og begynde
begynde til S. Pietro hvor vi havde en
andelen skjøt Mine søn og det
mandig Lovet med Karthagen
Over Pantheon og

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

Torsdag 10de Mar

Jeg var en Morgen her i
med Kirke, her der er en sam-
Mose med Ordet om at
Kjend til Menneske.

Her er en god og smuk
vi med en god Mose der
skjønne Natur.

I Mose betragte jeg de gamle
her, og med de gamle
en Gennemgang, Gennemgangen

Onsdag 11de Mar (her fra Skovene)

Natur Fjern og Gennemgangen
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

Her er en god og smuk
Her er en god og smuk

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

Frede, 13 Mar

Mantra til Frankfurt
Værn gennem alle mulige
Dag og senne Mærke Det
vedtalen. Hjem
Gjæmningen gennem de var
mark for og alle de de
de Polingule. Trogen.

Lørdag, 14 Mar

Vandring med Ottobio. Gitter
Kæmpe. Towhellen for den
Bismarck. med det nye Spise
vare, alle sig selv, to Ottobio
Camp. Quier til Hotel
Dantatet som sig var luttet
den Jernbane til Camp
Vandring uden i den nye
tesament gule. Og hvor
den Dren var Føde er
til blotte).

Vandring, vandede til Dren
givet med den herlige
Udret over Havn Park

Skotte til Dren
Mærket
Vandring Camp Florida til
bude af Dren i tilby
gennem den faldende Dren
Bismarck.

Hjælp deretle uden
ad ad Wilhelm til alle
de a Kæmpe i tilby

Lørdag, 15 Mar

J. Mærke
Jernbane til Hamborg

Mandag, 16 Mar

Ottobio i til Lybeck
Raadhuset Maria park
Older by the
Damer i Hotel D - her er
for 13 da rider vare kom
til som Nygøfte
Kæmpe om den Dren
Dren i Dren tiller Kæmpe